

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ನಾನು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ವೈ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ:- (ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರು) ಇವೊತ್ತಿನೊಳಗಾಗಿ ನಾನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ:- (ಗುಂಡ್ಲುಪೇಟೆ) ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನನ್ನೆಯ ದಿವಸನಾ ನು ಸ್ಟುಮೆಂಟರಿ ಡಿಮಾಂಡುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ತಾವು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿರಿ, ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ನಾನು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನೆಯ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮಾದಲೇ ಮಾನ್ಯ ಹೆಲ್ತ್‌ಮಿನಿಸ್ಟರು ಹಾಲಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಎಂದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಆಗ ತಾವು ಅವರು ಲಾಂಜಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋ ಇರಬೇಕು, ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅನಂತರ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾಯಿಂಟ್ ರೆಸ್‌ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಶ್ರೀ ಶಾಮಣ್ಣನವರು ಅವರ ಭಾಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅನಂತರ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೋದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಈ ದಿವಸ ಬೆಳಗಿನ ಪೇಪರನ್ನು ಓದಿದಾಗ ನನ್ನ ಭಾಷಣದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಹಾಗೇ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಯಾವ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:- ಇಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ವೇಳೆ ಬೇಕು?

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ:- ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿ.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಅದಕ್ಕೇನು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕೆ?

ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ:- ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಒಂದು ಗಂಟೆ ಕಾಲ ಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಮಿನಿಸ್ಟರು ಹರಿಜನರಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಈ ಆಪಾದನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಪ್ರಾಕೃತ ಮಾತನಾಡಲು ಹೊರಟೆವೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಇಂಥವರು ಅವರ ಜಾತಿ ಕುಲ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೇನನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ, ನಾನು ಎಂದೂ ಅಷ್ಟು ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕಿಳಿದು ಕೀಳು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕವಳಲ್ಲ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ ಅಂಡ್ ರನ್‌ವೇ ಎಂಬ ಮನೋಭಾವವಿಲ್ಲ. ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ಹೊಡೆತ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧ. ಆದರೆ ನಾನು ಯಾವತ್ತೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರು ಹರಿಜನರು, ಇವರು ಸಾದರು, ಇವರು ಒಕ್ಕಲಿಗರು, ಇವರು ಲಿಂಗಾಯತರು, ಇವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಇವರು ಮುಸಲ್ಮಾನರು, ಎಂದು ಮಾತನಾಡುವುದು ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಅವರು ಬೋವಿ ಜನಾಂಗದವರು ಆ ಸುಡುಗಾಡಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರು ಎಂದು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಆಪ್ರಾಕೃತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಯಾವ ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಲೇಬಾರೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಬಹಳ ಲಿಂಕ್ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ತಾವು ಸುಮನೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಆ ನಂತರ ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಕಾಗಿಕಾಲು, ಗುಬ್ಬಿ ಕಾಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಮಾದಲು ನಾನು ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಒರಿಜಿನಲ್ ಭಾಷಣ ನನಗೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

DISCRETION OF THE SPEAKER UNDER RULE 315 TO EXPUNGE CERTAIN PORTIONS OF THE PROCEEDINGS

MR. SPEAKER.—I was not fully attentive to what the hon. Lady Member spoke yesterday as I was engaged in some other work. It is always open to any hon. Member to bring to my notice such matters. It may be the hon. Member Smt. Nagarathnamma or any other hon. Member. The hon. Lady Member made a statement of a defamatory nature

(Mr. SPEAKER)

against Hon. Minister. The hon. Minister wanted to make a statement this defamatory against statement of the hon. Lady Member. This defamatory statement comes under rule 315 and so I have ordered its expunction under rule 315. For this no notice is necessary and my order stands.

If the hon. Member wants a copy, I have no objection. She can request my office and then a copy will be given to her. After going through the speech, if the hon. Lady Member has got anything to say, she will be heard.

SRI H. SIDDVEERAPPA:— (Harihara) I raise to a point of order. When does this rule 315 come into operation? That is the point to be considered. Rule 315 comes into operation only after rule 314 is complied with. Rule 314 says—

“The Secretary shall cause to be prepared a full report of the proceedings of the Assembly at each of its sitting and shall, as soon as practicable, publish it in such form and manner as the Speaker may, from time to time direct.”

Rule 315 states.

“If the Speaker is of opinion that a word or words has or have been used in debate which is or are defamatory or indecent, or unparliamentary or undignified, he may in his discretion, order that such word or words be expunged from the proceedings of the Assembly.”

Now my respectful submission to you is this. You must first go through the whole proceedings as they have been taken down and if you come to the conclusion out of the recorded proceedings that any words (mark the word ‘word or words’ and not sentence paragraph) are defamatory then only they can be expunged. Therefore, your discretion is circumscribed under rule 315.

If you want the power to expunge the whole thing we have no objection, but first let the rule be amended. But as the rule now stands, you have arbitrarily, without any sanction of the rule, ordered that the matter should be expunged. As a matter of fact, one day you expunged the entire debate which took place for nearly 1½ hours. Such a thing has happened in this House. So my respectful submission to you is this. You have been telling us to follow the rules. But before that you should yourself follow the rules. So please get this examined. If you order so many things said here to be expunged, then then the proceedings will become mutilated proceedings torn out of the context and what Members have actually spoken will not be seen from the records. That is why I said yesterday that every one of us is a responsible member. We must not hit and run away. We must have

the courage of conviction to stand by it. That is why I said, if the lady Member feels that she is right, then she must take the penalty if what she has uttered is false. That is my stand.

MR. SPEAKER.—I have heard the hon. Member Sri Siddaveerappa

The words used in this rule are If the speaker is of opinion that a word or words has or have been used in debate which is or are defamatory or indecent, or unparliamentary or undignified, he may in his discretion order that such word or words be expunged from the proceedings of the Assembly.

This rule has no connection with rule 316, and words can be ordered to be expunged as and when the proceedings are being recorded. Expression of words becomes part of the Proceeding and therefore the Speaker has got every right to order for their expunction. There is nothing wrong in what was done. This is not done for the first time in this House. This has been in the Mother of Parliament and in the Lok Sabha. My predecessor has also done it, and I have also done it. The moment the words are recorded, they become a record of the proceedings. The Speaker or the Presiding officer is entitled to expunge them. Therefore I don't find any force in the point raised.

SRI H. N. NANJE GOWDA:— Sir I rise to a Point of Order. ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ ನಿಮ್ಮ ರೂಲಿಂಗನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥಾದ್ದಲ್ಲ. ೩೧ನೇ ರೂಲ್ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲವು ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಆಗಿರುವ ಪದಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಅವಕಾಶ ಇದೆ. ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯನೆಯವರು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾವು ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಿರಿ. ಆಗಲೇ ಅವು ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಬ್ದಗಳು ಎಂದು ತಮಗೆ ಕಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇತ್ತು. ತಮಗೆ ನಾವು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ತಾವು ಇಲ್ಲಿಕೂತಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಅಥವಾ ತಾವು ಯಾವುದಾದರೂ ಕನಸಿನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರೇ? ಅವು ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಶಬ್ದಗಳು ಆಗಿದ್ದರೆ ಆಗ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ತಾವು ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನಿಗಿದ್ದಿರಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಎರಡನೇ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿ, ೩ನೇ ಸದಸ್ಯನೆಯವರೂ ಮಾತನಾಡಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಂದು ಕ್ರಿಯಾಲೋಪ ಎತ್ತಿದಾಗ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಸರಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ಪದಗಳು ಅನ್‌ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಎಂದು ಏತಕ್ಕೆ ತೀರ್ಮಾನಮಾಡಿದಿರಿ? ಆ ದಿನ ತಾವೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ತಾವೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಹಾಗಾಗುತ್ತದೆ.

MR. SPEAKER:— As was partly pointed out by the hon. Member Sri Siddaveerappa, matters which come within the scope of Rule 315 can be expunged not only on that day but thereafter also. Even after going through the records, if it is found defamatory it can be removed. There is no Point of Order.

SRI M. NAGAPPA:— Then the objection taken by Sri Siddaveerappa was ruled out? you could have said that there is a flexibility in the rule. Your ruling was that it can be done immediately.

MR. SPEAKER:— Both ways it can be done.